

Förordning om utvinningsavfall;

SFS 2013:319

Utkom från trycket
den 31 maj 2013

utfärdad den 16 maj 2013.

Regeringen föreskriver¹ följande.

1 § Denna förordning innehåller bestämmelser om försiktighetsmått för att förebygga eller i möjligaste mån begränsa skadliga effekter på människors hälsa och miljön som kan uppkomma till följd av hantering av avfall från industri som utvinner ämnen och material genom att bryta eller på annat sätt ta dem från jordskorpan eller som bearbetar eller på annat sätt hanterar utvunnet material (utvinningsindustri). Förordningen är meddelad

1. med stöd av 15 kap. 9 § miljöbalken i fråga om 14–22 §§, 30 § första stycket, 55, 56, 65, 67–69 §§, 70 § 2 samt 74, 77 och 78 §§,

2. med stöd av 15 kap. 28 § miljöbalken i fråga om 14–20, 22–27, 29–81, 85 och 86 §§,

3. med stöd av 26 kap. 19 § miljöbalken i fråga om 23–27 och 29 §§, 30 § andra och tredje styckena, 31–54 och 57–64 §§, 70 § 1 samt 73, 76, 85 och 86 §§,

4. med stöd av 27 kap. 2 § miljöbalken i fråga om 88 §, och

5. i övrigt med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen.

Definitioner

2 § I denna förordning avses med

fyndighet: naturlig förekomst i jordskorpan av mineral, energiråvara, jord- eller bergart eller annat ämne som inte är vatten,

utvinning: verksamhet som innebär att man bryter, borrar eller spränger i jordskorpan eller på annat sätt lösgör material från jordskorpan i syfte att ta ut en fyndighet eller ämnen eller material från en fyndighet ur jordskorpan,

utvunnet material: material som har lösgjorts genom utvinning,

prospektering: verksamhet som innebär att man genom provtagning, borrar, djupgrävning eller på annat sätt systematiskt söker efter en fyndighet som har ett ekonomiskt värde, men inte verksamhet som behövs för att förbereda utvinning av en sådan fyndighet och inte verksamhet som har direkt samband med pågående utvinning, och

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/21/EG av den 15 mars 2006 om hantering av avfall från utvinningsindustrin och om ändring av direktiv 2004/35/EG (EUT L 102, 11.4.2006, s. 15, Celex 32006L0021), ändrat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 596/2009 (EUT L 188, 18.7.2009, s. 14, Celex 32009R0596).

bearbetning: verksamhet som syftar till att genom en mekanisk process, en kemisk process, en biologisk process eller en termisk eller annan fysikalisk process eller en kombination av sådana processer skilja ut eller koncentrera ämnen eller material från utvunnet material eller från tidigare bortskaffat utvinningsavfall, men inte smältning eller andra uppvärmningsprocesser än kalkbränning och inga metallurgiska processer.

3 § Med *avfall* avses i denna förordning detsamma som i 15 kap. 1 § miljöbalken, med *kemisk produkt* detsamma som i 14 kap. 2 § miljöbalken och med *återvinning* och *bortskaffande* detsamma som i avfallsförordningen (2011:927).

4 § Med *utvinningsavfall* avses i denna förordning avfall som har uppkommit som en direkt följd av prospektering, utvinning eller bearbetning eller som en direkt följd av lagring av utvunnet material innan bearbetning av materialet har avslutats.

5 § I denna förordning avses med *farligt avfall*: ämne eller föremål som är avfall och som är markerat med en asterisk (*) i bilaga 4 till avfallsförordningen (2011:927) eller som enligt föreskrifter meddelade med stöd av 12 § avfallsförordningen är farligt avfall, och *farlig kemisk produkt*: en kemisk produkt som uppfyller kriterierna för att klassificeras som farlig enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006² (Reach) eller föreskrifter om klassificering och märkning av kemiska produkter som Kemikalieinspektionen har meddelat.

6 § Med *inert utvinningsavfall* avses i denna förordning utvinningsavfall som

1. inte i någon betydande grad kan sönderfalla eller lösas upp eller annars förändras på något betydande sätt som kan orsaka skada på människors hälsa eller miljön,

2. inte innehåller mer än

a) 0,1 procent sulfidsvavel, eller

b) 1 procent sulfidsvavel, om avfallets neutraliseringspotentialkvot är större än 3, beräknad som kvoten mellan neutraliseringspotentialen och syrapotentialen, vid en statisk provning enligt standarden SS-EN 15875:2011,

3. inte riskerar att självantända och inte kan brinna,

4. varken i sin helhet eller i sin finfraktion innehåller en högre halt av arsenik, kadmium, kobolt, krom, koppar, kvicksilver, molybden, nickel, bly, vanadin, zink eller något annat ämne som kan vara skadligt för människors hälsa eller miljön än att risken för en sådan skada är obetydlig och halten inte överstiger den halt som kan anses vara den nationella naturliga bakgrundshalten, och

5. i allt väsentligt är fritt från sådana ämnen som används vid utvinning eller bearbetning och kan skada människors hälsa eller miljön.

7 § Med *icke-förorenad jord* avses i denna förordning jord som i samband med utvinning har avlägsnats från markens översta skikt och som inte är förorenad.

8 § I denna förordning avses med

avfallsmagasin: anläggning eller naturligt förekommande område där sådant finkornigt utvinningsavfall som uppkommit vid bearbetning eller vid rening eller återvinning av processvatten bortskaffas tillsammans med vatten, och

avfallsupplag: anläggning på markytan där fast utvinningsavfall bortskaffas.

9 § Med *utvinningsavfallsanläggning* avses i denna förordning ett avfallsmagasin, ett avfallsupplag eller ett annat område som är avsett för uppsamling eller bortskaffande av utvinningsavfall i fast eller flytande form, med de dammvallar och andra konstruktioner som är till för att hålla kvar, hålla tillbaka, avgränsa eller på annat sätt stödja ett sådant område.

Ett område avsett för uppsamling av utvinningsavfall är dock en utvinningsavfallsanläggning endast om området är en riskanläggning eller används för uppsamling för en längre period än

1. sex månader i fråga om farligt avfall som uppkommit oväntat,
2. ett år i fråga om utvinningsavfall som varken är farligt avfall eller inert utvinningsavfall, eller
3. tre år i fråga om avfall som
  - a) är inert utvinningsavfall eller icke-förorenad jord,
  - b) är utvinningsavfall från prospektering som inte är farligt avfall, eller
  - c) är avfall från utvinning, bearbetning eller lagring av torv.

Med utvinningsavfallsanläggning avses inte en hållighet som har uppkommit vid utvinning och där annat utvinningsavfall än farligt avfall läggs tillbaka för konstruktionsändamål eller som en avhjälpandeåtgärd.

10 § Med *riskanläggning* avses i denna förordning en utvinningsavfallsanläggning

1. vars egenskaper är sådana att det vid en bedömning enligt 44 § kan befaras att ett fel eller en brist i anläggningen eller i driften av den skulle kunna orsaka en allvarlig olycka,
2. som innehåller farligt avfall i en sådan mängd att andelen farligt avfall i anläggningen vid en bedömning enligt 51 § medför att anläggningen ska anses vara en riskanläggning, eller
3. vars vattenfas eller vätska har en sådan kemisk sammansättning att den vid en beräkning eller bedömning enligt 52, 53 eller 54 § ska anses vara en farlig kemisk produkt.

11 § Med *lakvatten* avses i denna förordning vätska som efter att ha varit i kontakt med utvinningsavfall i en utvinningsavfallsanläggning lämnar anläggningen eller samlas upp i anläggningen och som kan ha skadliga effekter på miljön om det inte hanteras på lämpligt sätt.

12 § I denna förordning avses med

avfallsförebyggande åtgärder: åtgärder som vidtas innan ett ämne, material eller en produkt har blivit avfall och som syftar till en minskning av mängden

farliga ämnen i material eller produkter, en minskning av mängden avfall eller en minskning av de negativa effekter på människors hälsa och miljön som avfall ger upphov till,

avfallshanteringsplan: plan för hur man i en verksamhet vidtar avfallsförebyggande åtgärder, återvinner, bortskaffar eller på annat sätt fysiskt hanterar utvinningsavfall samt hanterar faror för och konsekvenser av olyckor så att en hållbar utveckling främjas,

allvarlig olycka: händelse på en plats där utvinningsavfall hanteras som är hänförlig till hanteringen och som medför en allvarlig fara för människors hälsa eller miljön på kort eller lång sikt, och

utvinningsavfallsanläggnings strukturella integritet: en utvinningsavfallsanläggnings förmåga att hålla kvar utvinningsavfall inom anläggningen på avsett sätt.

13 § Med *tillsynsmyndighet* avses i denna förordning den myndighet som enligt miljötillsynsförordningen (2011:13) har det operativa tillsynsansvaret för att denna förordning följs.

Tillämpningsområde

14 § Denna förordning ska tillämpas på yrkesmässig hantering av utvinningsavfall, om inte annat följer av 15–21 §§.

15 § Förordningen ska inte tillämpas i fråga om utvinningsavfall från prospektering, utvinning eller bearbetning som bedrivs till havs eller på havsbotten, om verksamheten bedrivs utanför lågvattenlinjen för normalt eller medelstarkt tidvatten.

16 § Förordningen ska inte tillämpas i fråga om injektering av vatten i en geologisk formation ur vilken kolväten eller andra ämnen har utvunnits eller i en geologisk formation som av naturliga skäl är varaktigt olämplig för andra ändamål, om injekteringen inte äventyrar möjligheterna att nå god grundvattenstatus enligt förordningen (2004:660) om förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön och

1. vattnet endast innehåller ämnen från prospektering eller utvinning, eller
2. injekteringen görs av tekniska skäl och vattnet inte innehåller andra ämnen än sådana som kommer från prospektering eller utvinning eller som behövs för sådan injektering.

17 § Förordningen ska inte tillämpas på återföring av grundvatten som pumpats upp i samband med utvinning eller i samband med uppförande eller underhåll av byggnader eller anläggningar, om återföringen inte äventyrar möjligheterna att nå god grundvattenstatus enligt förordningen (2004:660) om förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön.

18 § I fråga om inert utvinningsavfall och icke-förorenad jord i en utvinningsavfallsanläggning ska 69, 72, 74, 75 och 86 §§ tillämpas endast om anläggningen är en riskanläggning.

19 § I fråga om utvinningsavfall i en utvinningsavfallsanläggning som varken är farligt avfall eller inert utvinningsavfall ska 69, 74, 75 och 86 §§ tillämpas endast om anläggningen är en riskanläggning.

20 § Bestämmelserna i 57–63, 77–79 och 88 §§ ska inte tillämpas på riskanläggningar som omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

21 § Om det vid tillståndsprövning enligt miljöbalken eller äldre föreskrifter har meddelats villkor om skyddsåtgärder eller andra försiktighetsmått som är strängare än vad som följer av denna förordning, ska de strängare kraven gälla.

Hantering av utvinningsavfall

22 § Den som i sin verksamhet ger upphov till eller hanterar utvinningsavfall ska vidta avfallsförebyggande åtgärder, främja den återvinning av avfallet som är lämplig från miljösynpunkt och bortskaffa avfallet på ett sätt som är säkert för människors hälsa och miljön på kort och lång sikt genom att

1. hantera avfallet enligt den avfallshanteringsplan som gäller för hanteringen av avfallet,
2. ta hänsyn till avfallshanteringen redan vid utformningen av verksamheten och, om verksamheten innebär utvinning eller bearbetning, vid val av metoder för utvinning och bearbetning,
3. ta hänsyn till de förändringar som avfallet kan komma att genomgå i fråga om ökad ytstorlek eller på grund av exponering för de förhållanden som råder ovan jord,
4. lägga tillbaka avfallet i den hålighet som har uppkommit vid utvinningen, om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart,
5. bortskaffa avfallet på ett sätt som så långt möjligt säkerställer utvinningsavfallsanläggningens långsiktiga fysiska och kemiska stabilitet och förebygger allvarliga olyckor,
6. efter stängning av en utvinningsavfallsanläggning lägga tillbaka matjorden, om det är möjligt, och i annat fall återanvända den,
7. vid bearbetning välja att, i enlighet med 2 kap. 4 § miljöbalken, använda sådana farliga kemiska produkter som är mindre farliga om det finns flera produkter att välja mellan, och
8. i övrigt vidta de avfallsförebyggande åtgärder och åtgärder som främjar återvinning som följer av lag eller annan förordning samt se till att bortskaffande av avfall sker på ett sätt som är säkert för människors hälsa och miljön på kort och lång sikt.

Avfallshanteringsplan

23 § Den som driver en verksamhet som ger upphov till utvinningsavfall eller driver en utvinningsavfallsanläggning ska ha en avfallshanteringsplan.

24 § Avfallshanteringsplanen ska innehålla

1. en beskrivning av den eller de verksamheter och åtgärder som ger upphov till utvinningsavfall och all efterföljande hantering av avfallet,
2. en redogörelse för hur avfallets skadlighet förebyggs eller minskas ge-

nom att hänsyn till avfallshanteringen tas redan vid utformningen av verksamheten,

3. en redogörelse för hur valda metoder för utvinning och bearbetning förebygger uppkomst av avfall och avfallets skadlighet, om verksamheten innebär utvinning eller bearbetning,

4. dokumentation av karakteriseringen enligt 30 § av det utvinningsavfall som uppkommer eller hanteras i verksamheten och en redogörelse för hur bortskaffande av sådant avfall kan inverka skadligt på människors hälsa och miljön,

5. uppgifter om den uppskattade totala mängden utvinningsavfall som kommer att uppkomma eller hanteras i verksamheten,

6. en beskrivning av åtgärder som kommer att vidtas för att undvika förorening av luft, ytvatten och grundvatten samt mark vid hantering av utvinningsavfallet, och

7. en redogörelse för hur verksamheten i övrigt kommer att följa 22, 51–56, 67–71 och 74 §§.

25 § Om det i en verksamhet finns en utvinningsavfallsanläggning, ska avfallshanteringsplanen dessutom innehålla

1. en bedömning av huruvida anläggningen är eller kommer att bli en riskanläggning,

2. en beskrivning av det område som kommer att påverkas av anläggningen,

3. uppgifter om hur anläggningen fortlöpande ska övervakas och inspekteras,

4. en redogörelse för hur anläggningen kommer att stängas med

a) uppgifter om hur det område som påverkas av anläggningen ska användas efter stängningen,

b) de uppgifter om anläggningens fysiska stabilitet, högsta värden för utsläpp av förorenande ämnen, tillämpliga miljökvalitetsnormer och övriga miljökvalitetsmål som har betydelse för bedömningen av vad som krävs för att säkerställa att det område som påverkas av anläggningen kan återställas till ett tillfredsställande skick och användas utan att medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön och utan att äventyra möjligheterna att följa miljökvalitetsnormerna,

c) uppgifter om de åtgärder för säkerställande av anläggningens stabilitet, avhjälpande, övervakning, återställande av den biologiska mångfalden och övriga åtgärder som under och efter stängningen behöver vidtas för att följa miljökvalitetsnormerna och nå de miljökvalitetsmål och det mål för återställande som avses i b, och

d) uppgifter om beräknat tidsperspektiv för anläggningens påverkan på människors hälsa och miljön och för de avhjälpandeåtgärder som kommer att behövas, och

5. en redogörelse för hur verksamheten i övrigt kommer att följa 55, 56, 67–71 och 74 §§.

Om planen avser en utvinningsavfallsanläggning som inte bedöms vara eller bli en riskanläggning, ska planen innehålla en redogörelse för de förhållanden som ligger till grund för bedömningen och uppgifter om de identifierade faror för olyckor som anläggningen är förenad med.

26 § Om det i en verksamhet finns en riskanläggning eller en anläggning som bedömts bli en riskanläggning, ska avfallshanteringsplanen dessutom innehålla uppgifter om den strategi för förebyggande av allvarliga olyckor, det säkerhetsledningssystem för genomförande av strategin och den interna beredskapsplan som avses i 57 §.

27 § Avfallshanteringsplanen ska skickas till tillsynsmyndigheten.

28 § Om en avfallshanteringsplan inte har prövats inom ramen för en tillståndsprövning, ska tillsynsmyndigheten pröva om planen uppfyller kraven i denna förordning. Om planen är bristfällig, ska myndigheten förelägga verksamhetsutövaren att avhjälpa bristen.

29 § Verksamhetsutövaren ska se över avfallshanteringsplanen så snart det finns anledning till det och minst vart femte år. Ändringar i planen ska snarast anmälas till tillsynsmyndigheten.

Karakterisering av utvinningsavfall

30 § Den som enligt 23 § ska ha en avfallshanteringsplan ska karakterisera det utvinningsavfall som uppkommer eller hanteras i verksamheten så att avfallet kan hanteras på det sätt som avses i 22 §.

Karakteriseringen ska dokumenteras och omfatta den information som anges i 31–36 §§ samt, om det behövs, omfatta den information som har betydelse för att bedöma om utvinningsavfallet är inert.

Insamling och utvärdering av information ska utföras på det sätt som anges i 38–43 §§.

31 § Dokumentationen ska innehålla en allmän beskrivning av bakgrunden till och målen med utvinningen med övergripande information om

1. prospekteringen, utvinningen och bearbetningen,
2. de metoder för utvinning och bearbetning som ska användas samt en beskrivning av metoderna, och
3. den avsedda slutproduktens egenskaper.

32 § Dokumentationen ska innehålla sådan information om geologiska förhållanden på platsen för den fyndighet som ska utvinnas som har betydelse för att identifiera det utvinningsavfall som utvinningen och bearbetningen ger upphov till med information om

1. det omgivande bergets kemiska, mineralogiska och andra egenskaper samt eventuell hydrotermal omvandling av såväl mineraliserade som andra delar av det omgivande berget,

2. typ av fyndighet och fyndighetens storlek och geometri,

3. typ av mineralisering och mineraliseringens kemiska och mineralogiska egenskaper samt densitet, porositet, partikelstorleksfördelning, vattenhalt och andra fysikaliska egenskaper,

4. kemiska och mineralogiska egenskaper samt densitet, porositet, partikelstorleksfördelning, vattenhalt och andra fysikaliska egenskaper för förekommande gångarter och hydrotermalt nybildat mineral, och

5. vittring och ytnära omvandling i kemiskt och mineralogiskt hänseende.

33 § Dokumentationen ska innehålla en beskrivning av det utvinningsavfall som kan uppkomma vid prospekteringen, utvinningen och bearbetningen med information för varje avfallsslagslag om

1. var på utvinningsplatsen avfallet kommer ifrån och den eller de verksamheter som kommer att ge upphov till avfallet,
2. total mängd avfall som kan uppkomma,
3. transportsystem för avfallet,
4. de kemiska produkter som används vid bearbetningen och produkternas stabilitet,
5. eventuella farliga egenskaper som anges i bilaga 1 till avfallsförordningen (2011:927) och om avfallet är farligt avfall, och
6. typ av avsedd utvinningsavfallsanläggning, slutlig exponeringsform för avfallet och metod för bortskaffande av avfallet.

34 § Dokumentationen ska för varje avfallsslagslag innehålla den information som har betydelse för att bedöma avfallets fysikaliska egenskaper. Vid bedömningen ska hänsyn tas till typen av utvinningsavfallsanläggning och till avfallets granulometri, plasticitet, densitet, vattenhalt, kompakteringsgrad, skjuvhållfasthet, friktionsvinkel, permeabilitet, porositet, kompressibilitet och konsolidering.

35 § Dokumentationen ska för varje avfallsslagslag innehålla information om avfallets kemiska och mineralogiska egenskaper på kort och lång sikt samt eventuella tillsatser och rester i avfallet.

36 § Dokumentationen ska för varje avfallsslagslag, och med hänsyn tagen till den avsedda hanteringen, innehålla information om den kemiska sammansättningen över tiden i det lakvatten som avfallet ger upphov till. Denna dokumentation ska innehålla information om

1. utlakning av metaller, oxyanjoner och salter, fastställd genom pH-beroende laktest, perkolationstest, tidsberoende frisättning eller andra lämpliga provningsmetoder, och
2. uppkomsten av surt lakvatten och utlakning av metaller i sulfidhaltigt avfall, fastställd genom statisk eller kinetisk provning.

I fråga om inert utvinningsavfall behöver dokumentationen enligt första stycket endast omfatta information från tillämplig geokemisk provning.

Insamling och utvärdering av information för karakteriseringen

37 § Den information som krävs för karakteriseringen av utvinningsavfall enligt 31–36 §§ ska samlas in och utvärderas enligt 38–43 §§.

38 § Som underlag för karakteriseringen av utvinningsavfall får sådan information användas som uppfyller kraven i 31–36 §§ och finns i

1. geologiska undersökningar,
2. studier avseende liknande platser,
3. förteckningar över inert utvinningsavfall,
4. lämpliga certifieringssystem eller europeiska eller nationella standarder för liknande material,
5. tidigare givna tillstånd, eller
6. andra gjorda undersökningar eller studier.

39 § En utvärdering ska göras av kvaliteten på informationen och huruvida den är representativ. Eventuell saknad information ska identifieras.

40 § Om det saknas information som är nödvändig för karakteriseringen av avfallet, ska en provtagningsplan upprättas enligt standarden SS-EN 14899:2005 och prov tas enligt provtagningsplanen och provning genomförs.

41 § Provtagningsplanen enligt 40 § ska grundas på den information som för planens ändamålsenlighet har identifierats i fråga om

1. syftet med datainsamlingen,
2. provningsprogram och provtagningskrav,
3. prov från borkkärnor, brytningsfronter, transportband, avfallsupplag, avfallsmagasin eller andra relevanta provtagningsställen, och
4. förfaranden och rekommendationer för antal prov och provernas storlek, vikt, beskrivning och hantering.

42 § Provtagningsresultatens tillförlitlighet och kvalitet ska utvärderas.

43 § Resultaten av karakteriseringen ska utvärderas. Om det krävs ytterligare information för karakteriseringen, ska den samlas in på det sätt som anges i 38–42 §§ och därefter utvärderas.

Bedömning av om en utvinningsavfallsanläggning ska anses vara en riskanläggning

44 § Vid bedömningen av om en utvinningsavfallsanläggning ska anses vara en riskanläggning enligt 10 § första stycket 1 ska hänsyn tas till anläggningens hela livscykel, inklusive tiden efter stängning samt anläggningens storlek, lokalisering och miljöpåverkan vid varje tidpunkt i livscykeln. Anläggningen ska anses vara en riskanläggning om bristen

1. är hänförlig till anläggningens strukturella integritet eller drift, och
2. skulle kunna medföra
  - a) en icke försumbar sannolikhet för dödsfall,
  - b) en allvarlig fara för människors hälsa, eller
  - c) en allvarlig fara för miljön.

45 § Bedömningen av konsekvenser och allvar enligt 44 § ska omfatta

1. den omedelbara påverkan från material som till följd av en brist i anläggningens strukturella integritet kan komma att släppas ut från anläggningen samt de efterföljande kort- och långsiktiga effekterna av sådana utsläpp, och

2. utsläpp av föroreningar till följd av dåligt fungerande skyddsåtgärder, felaktig eller otillräcklig utformning eller annan felaktig drift av anläggningen med hänsyn tagen till

- a) effekterna av såväl kortvariga som långvariga utsläpp av föroreningar,
- b) anläggningens driftstid och tiden efter stängning, och
- c) den fara som reaktivt avfall i anläggningen utgör, oavsett om det är farligt avfall eller inte.

46 § Den sannolikhet för dödsfall och fara för människors hälsa som avses i 44 § 2 ska anses försumbar eller inte allvarlig om inga andra personer än de

som sköter driften av anläggningen kan förväntas vara närvarande varaktigt eller under längre perioder inom det område som kan påverkas av bristen. Skador som kan leda till funktionsnedsättning eller längre perioder av dålig hälsa ska anses utgöra en allvarlig fara för människors hälsa.

47 § Den fara för miljön som avses i 44 § 2 ska inte anses allvarlig, om

1. den potentiella föroreningskällan kraftigt avtar i styrka inom en kort tidsperiod,
2. bristen inte leder till någon bestående eller långvarig miljökada, och
3. den påverkade miljön kan återställas med små saneringsinsatser.

48 § Vid bedömningen av sannolikheten för dödsfall och faran för människors hälsa eller miljön enligt 44 § ska de potentiella effekterna bedömas med hänsyn till såväl föroreningskällan och föroreningarnas spridningsväg som de människor och den miljö som ska skyddas. Brister i en anläggnings drift eller strukturella stabilitet ska medföra att anläggningen bedöms vara en riskanläggning endast om det finns en spridningsväg mellan föroreningskällan och de människor och den miljö som ska skyddas.

49 § Bedömningen av sannolikheten för dödsfall eller fara för människors hälsa på grund av en sådan brist i ett avfallsmagasins strukturella integritet som avses i 45 § 1 ska omfatta

1. anläggningens storlek, utformning och andra egenskaper,
2. mängden utvinningsavfall i anläggningen och avfallets fysikaliska, kemiska och andra kvalitativa egenskaper,
3. dämpande och andra topografiska egenskaper i och omkring området för anläggningen,
4. beräknad tid innan en potentiell flodvåg når områden där människor befinner sig och en sådan flodvågs utbredningshastighet,
5. beräknad nivå och stigningstakt för vattnet eller blandningen av vatten och finkornigt utvinningsavfall i områden där människor befinner sig, och
6. andra omständigheter som är typiska för den plats där anläggningen finns och som påverkar sannolikheten för dödsfall eller faran för människors hälsa.

Brister i avfallsmagasinet strukturella integritet ska alltid anses medföra en icke försumbar sannolikhet för dödsfall, om nivån för vattnet eller blandningen av vatten och finkornigt utvinningsavfall är minst 0,7 meter ovanför marknivån eller om hastigheten för vattnet eller blandningen av vatten och finkornigt utvinningsavfall överskrider 0,5 meter per sekund.

50 § Bedömningen av den sannolikhet för dödsfall eller fara för människors hälsa som avses i 44 § 2 på grund av ras eller skred i ett avfallsupplag ska omfatta

1. upplagets storlek, utformning och andra egenskaper,
2. mängden utvinningsavfall i upplaget och avfallets fysikaliska, kemiska och andra kvalitativa egenskaper,
3. upplagets släntlutning,
4. möjligheten att en lokal grundvattenyta kan uppkomma i upplaget,
5. undergrundens stabilitet,
6. topografin,
7. närheten till ytvatten, anläggningar och byggnader,

8. närheten till pågående eller tidigare utvinning, och

9. andra omständigheter som är typiska för den plats där upplaget finns och på ett betydande sätt bidrar till faran.

Ras och skred i ett avfallsupplag ska alltid anses medföra en icke försumbar sannolikhet för dödsfall, om människor kan komma att uppehålla sig inom räckhåll för de avfallsmassor som kan komma i rörelse.

51 § En utvinningsavfallsanläggning som vid slutet av den planerade driften bedöms innehålla farligt avfall till en viss andel, bestämd utifrån en beräkning av viktförhållandet mellan torrsubstansen av det farliga avfallet och torrsubstansen av allt avfall som förväntas finnas i anläggningen vid slutet av den planerade driften, ska anses vara en riskanläggning, om

1. andelen farligt avfall överskrider 50 procent, eller

2. andelen farligt avfall uppgår till 5 procent eller mer men högst 50 procent och en annan bedömning inte motiveras av

a) innehållet i det farliga avfallet,

b) omständigheter som är typiska för den plats där anläggningen finns, och

c) att det saknas anledning att befara att ett fel eller en brist i anläggningen eller i driften av den skulle få allvarliga följder.

En utvinningsavfallsanläggning ska inte anses vara en riskanläggning på grund av andelen farligt avfall, om mängden farligt avfall underskrider 5 procent.

52 § Den som bedömer om ett planerat avfallsmagasin är en riskanläggning ska beräkna vattenfasens farlighet genom att

1. inventera de kemiska produkter som kommer att användas vid bearbetningen och därefter släpps ut till avfallsmagasinet tillsammans med det finkorniga utvinningsavfallet,

2. för varje år som anläggningen planeras att vara i drift göra en uppskattning av mängden kemiska produkter som kommer att användas vid bearbetningen,

3. för varje kemisk produkt som ska användas vid bearbetningen fastställa om produkten är en farlig kemisk produkt,

4. för varje år som anläggningen planeras att vara i drift beräkna den årliga ökningen i antal kubikmeter lagrat vatten i avfallsmagasinet vid stationära förhållanden genom att

a) bestämma det tal som anger antalet ton finkornigt utvinningsavfall (torrvikt) som släpps ut i avfallsmagasinet,

b) bestämma det tal som anger det bortskaffade finkorniga utvinningsavfallens genomsnittliga torra skrymdensitet i ton per kubikmeter,

c) dividera det tal som avses i a med det tal som avses i b, och

d) multiplicera resultatet av c med det tal som anger det sedimenterade finkorniga utvinningsavfallens genomsnittliga porositet, definierat som förhållandet mellan håligheternas volym i antal kubikmeter och det sedimenterade finkorniga utvinningsavfallens totala volym i antal kubikmeter, och

5. för varje farlig kemisk produkt som fastställts i enlighet med 3 uppskatta den maximala årskoncentrationen i vattenfasen genom att

a) bestämma det tal som anger det antal ton av den kemiska produkten som släpps ut i avfallsmagasinet, och

b) dividera det tal som avses i a med det tal som anger resultatet av beräkningen enligt 4.

Om exakta uppgifter saknas för värden i första stycket 4, ska standardvärdet 1,4 ton per kubikmeter användas för att bestämma den torra skrymdensiteten enligt första stycket 4 b och standardvärdet 0,5 kubikmeter per kubikmeter användas för att bestämma porositeten enligt första stycket 4 d.

Om vattenfasen mot bakgrund av uppskattningen i 5 är en farlig kemisk produkt, ska avfallsmagasinet anses vara en riskanläggning.

53 § Vid bedömningen av om ett avfallsmagasin i drift ska anses vara en riskanläggning ska vattenfasens farlighet beräknas på samma sätt som enligt 52 § eller baseras på en direkt kemisk analys av det vatten och finkorniga utvinningsavfall som finns i anläggningen. Om vattenfasen och dess innehåll är en farlig kemisk produkt, ska anläggningen anses vara en riskanläggning.

54 § När en anläggning där metaller skiljs ut eller koncentreras från malmutplag genom perkolerings- eller lakningslösningar (lakningsanläggning) stängs ska en inventering göras av använda lakningskemikalier och restkoncentrationen av dessa i dräneringssystemen efter avslutad ursköljning. Om vätskan i dräneringssystemen är en farlig kemisk produkt, ska anläggningen anses vara en riskanläggning.

Lokalisering och utformning av en utvinningsavfallsanläggning

55 § Platsen för en utvinningsavfallsanläggning ska vara lämplig med hänsyn till

1. de geologiska, hydrologiska, seismiska, geotekniska och hydrogeologiska förhållandena på och omkring platsen samt till faran för översvämningar, sättningar, jordskred, snöskred och erosion,
2. förekomsten av grundvatten, ytvatten och kustvatten, och
3. skyddet av kultur- och naturvärden samt förekomsten av skyddade områden.

56 § Den som driver eller avser att driva en utvinningsavfallsanläggning ska se till att anläggningen utformas så att

1. den är lämplig med hänsyn till möjligheterna att under anläggningens drift och efter att den har stängts uppfylla de krav på avfallshantering som följer av miljöbalken och föreskrifter som meddelats med stöd av balken,
2. skadliga effekter på människors hälsa och miljön undviks så långt det är möjligt,
3. den är och kommer att fortsätta vara geotekniskt stabil, och
4. den efter stängning kräver ett minsta möjliga mått av övervakning, underhåll och kontroll.

Strategi för att förebygga allvarliga olyckor samt säkerhetsledningssystem och intern beredskapsplan

57 § Om det i en verksamhet finns en riskanläggning, ska verksamhetsutövaren se till att det för anläggningen finns en strategi för att förebygga allvarliga olyckor, ett säkerhetsledningssystem för genomförande av strategin och en intern beredskapsplan som specificerar de åtgärder som ska vidtas vid anläggningen i händelse av en allvarlig olycka.

Strategin, säkerhetsledningssystemet och den interna beredskapsplanen ska vara anpassade till den fara för allvarliga olyckor som anläggningen är för-
enad med under driften och efter stängning.

58 § Strategin ska finnas dokumenterad och innehålla övergripande mål och handlingsprinciper för hantering av faror för allvarliga olyckor samt en beskrivning av hur säkerhetsledningssystemet är uppbyggt.

59 § Verksamhetsutövaren ska se till att tillsynsmyndigheten får en kopia av strategin och den interna beredskapsplanen.

60 § Säkerhetsledningssystemet ska avse styrningen av verksamheten i fråga om organisation och ansvarsfördelning, metoder, rutiner och andra förfaranden samt resurser för att utforma och genomföra strategin.

Säkerhetsledningssystemet ska omfatta de rutiner och instruktioner som behöver fastställas och tillämpas i fråga om

1. uppgifter och ansvarsområden för den personal på alla nivåer i organisationen som deltar i arbetet med att hantera faror för allvarliga olyckor, identifiering av utbildningsbehov och genomförande av den utbildning som behövs samt andra anställdas och eventuella entreprenörers deltagande,

2. att systematiskt kunna identifiera faror för allvarliga olyckor som uppkommer vid normala och onormala driftförhållanden och att bedöma sådana farors sannolikhet och allvar,

3. det underhåll av anläggningen, de processer, den utrustning, de åtgärder vid tillfälliga avbrott eller det som i övrigt behövs för en säker drift,

4. att planera och genomföra nybyggnationer eller andra ändringar i anläggningen,

5. att med systematisk analys identifiera förutsebara nödsituationer samt förbereda, prova och se över beredskapsplaner avsedda för sådana situationer,

6. att rapportera upptäckt av skyddsåtgärder som inte fungerar, incidenter, och allvarliga olyckor,

7. att undersöka, följa upp och lära av vunna erfarenheter, löpande bedöma hur säkerhetsledningssystemet stämmer överens med de mål och principer som avses i 58 § samt att undersöka och korrigera bristande överensstämmelse,

8. att regelbundet och systematiskt göra en revision och översyn av strategin och säkerhetsledningssystemets effektivitet och lämplighet, och

9. att informera verksamhetsutövarens högsta ledning om resultatet av revisionen och översynen och, om det behövs, besluta om uppdateringar samt att dokumentera högsta ledningens genomgång av strategin och säkerhetsledningssystemet.

61 § I verksamhetsutövarens organisation ska en person i chefsställning utses att ha det operativa ansvaret för att strategin genomförs och kontinuerligt övervakas.

62 § Verksamhetsutövaren ska samråda med kommunen och de anställda samt annan personal som kan påverka farorna för allvarliga olyckor när den interna beredskapsplanen upprättas.

63 § Den interna beredskapsplanen ska alltid innehålla

1. namn eller befattning på de personer som har befogenhet att starta en intern räddningsinsats samt på de personer som har till uppgift att sköta samordningen av omedelbara räddningsinsatser,

2. uppgift om vem eller vilka som ansvarar för kontakten med kommunen i fråga om en sådan plan för räddningsinsatser som kommunen upprättar enligt 3 kap. 6 § förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor,

3. en beskrivning av vilka åtgärder som ska vidtas för att hindra och begränsa allvarliga skador på människors hälsa och miljön för varje situation eller slag av händelse som kan förutses och som i verksamheten kan spela en avgörande roll för uppkomsten av en allvarlig olycka och andra incidenter, med en redogörelse för tillgänglig utrustning och tillgängliga resurser för att hantera sådana situationer och händelser,

4. en beskrivning av varningssystem och de åtgärder som ska vidtas vid varning samt de åtgärder i övrigt som syftar till att begränsa allvarliga skador på människors hälsa,

5. en beskrivning av rutiner för alarmering av kommunens organisation för räddningstjänst vid en allvarlig olycka och den information som ska lämnas vid alarmering,

6. en beskrivning av rutiner för samverkan med kommunens organisation för räddningstjänst vid en allvarlig olycka, med rutiner för hur stöd ska lämnas vid insatser utanför verksamheten,

7. en beskrivning av hur personalen utbildas och övas,

8. en beskrivning av hur samövning med kommunens organisation för räddningstjänst genomförs, om sådan samövning behövs, och

9. en beskrivning av planerna för hur miljön ska kunna saneras och återställas efter en allvarlig olycka i syfte att minimera effekterna.

Information vid ansökan om tillstånd

64 § Den som i fråga om en verksamhet som omfattas av denna förordning ansöker om ett sådant tillstånd som avses i 9 eller 11 kap. miljöbalken ska i samband med ansökan informera tillståndsmyndigheten om

1. vem som driver eller avser att driva verksamheten,

2. den plats som verksamheten bedrivs eller ska bedrivs på genom att beskriva platsen och möjliga alternativa platser,

3. innehållet i den avfallshanteringsplan som krävs enligt denna förordning,

4. den säkerhet som i fråga om en utvinningsavfallsanläggning enligt en oberoende kvalificerad bedömning krävs enligt 15 kap. 34 § miljöbalken samt den hänsyn som har tagits till en eventuell oplanerad eller tidigarelagd stängning av anläggningen och de merkostnader som en sådan stängning kan medföra, och

5. hur det i övrigt säkerställs att bestämmelserna i denna förordning följs.

Kontroll innan bortskaffande påbörjas

65 § Den som driver en utvinningsavfallsanläggning ska se till att bortskaffande av utvinningsavfall inte påbörjas innan tillsynsmyndigheten har kontrollerat att anläggningen uppfyller de krav som ställs på den enligt gällande tillstånd, meddelade föreskrifter och beslutade förelägganden.

66 § Om tillsynsmyndigheten bedömer att de krav som avses i 65 § är uppfyllda, ska myndigheten underrätta verksamhetsutövaren om att bortskaftet får påbörjas.

SFS 2013:319

Driften av en utvinningsavfallsanläggning

67 § Den som driver en utvinningsavfallsanläggning ska se till att anläggningen är förenlig med kommunens avfallsplan enligt 15 kap. 11 § miljöbalken.

68 § Den som driver en utvinningsavfallsanläggning ska driva och underhålla anläggningen på ett sätt som på kort och lång sikt säkerställer dess fysiska stabilitet och förebygger olyckor, förorening av mark, luft, ytvatten och grundvatten och så långt som det är möjligt minimerar skador på landskapet.

69 § Den som driver ett avfallsmagasin, ska se till att koncentrationen av cyanid eller cyanidföreningar som dissocieras med svag syra vid ett visst angivet surhetsvärde (pH-värde) är så låg som möjligt i magasinet.

Koncentrationen får aldrig överskrida 0,001 viktprocent (10 vikt-ppm) den punkt där utvinningsavfallet släpps ut till avfallsmagasinet.

70 § Den som driver en utvinningsavfallsanläggning ska

1. skaffa sig kännedom om de egenskaper som det avfall som ska bortskaftas har i fråga om att ge upphov till lakvatten, om de föroreningar som lakvattnet kan komma att innehålla och om anläggningens vattenbalans, och

2. se till att lakvatten och annat förorenat vatten från anläggningen tas om hand och vid behov renas så att vattnet kan släppas ut från anläggningen utan att utsläppet strider mot miljö kvalitetsnormer för vatten eller andra bestämmelser till skydd för människors hälsa eller miljön eller mot villkor som gäller för verksamheten.

Stängning av en utvinningsavfallsanläggning

71 § Den som driver eller stänger en utvinningsavfallsanläggning ska i samband med att anläggningen stängs se till att det område som har påverkats av anläggningen återställs till ett tillfredsställande skick genom att utföra eller bekosta de avhjälpandeåtgärder som behövs och med särskild hänsyn till skyddet av mark- och vattenkvalitet, djur- och växtliv, naturliga livsmiljöer, landskapsbilden, framtida markanvändning samt andra hälso- och miljöaspekter.

72 § En utvinningsavfallsanläggning får anses stängd först när de avhjälpandeåtgärder och övriga åtgärder som behövs för att stänga anläggningen har inspekterats och godkänts av tillsynsmyndigheten.

73 § Innan en utvinningsavfallsanläggning stängs ska verksamhetsutövaren bedöma huruvida anläggningen är en riskanläggning. Verksamhetsutövaren ska informera tillsynsmyndigheten om de förhållanden som ligger till grund för bedömningen. Anläggningen får anses stängd först när tillsynsmyndigheten har godkänt bedömningen.

74 § Efter det att en utvinningsavfallsanläggning har stängts ska verksamhetsutövaren i den utsträckning som det behövs med hänsyn till faran för olyckor och skyddet för människors hälsa och miljön under den tid som tillsynsmyndigheten bestämmer se till att

1. utskov, bräddavlopp och utskovskanaler hålls rena och fria,
2. mät- och kontrollutrustning fungerar,
3. anläggningen i övrigt underhålls, övervakas och kontrolleras,
4. brister avhjälpas, och
5. följa 70 § som om den stängda anläggningen fortfarande vore i drift.

75 § Tillsynsmyndigheten får ta över det ansvar som verksamhetsutövaren har enligt 74 §.

Återfyllning av håligheter

76 § Den som lägger tillbaka utvinningsavfall i en hålighet som har uppkommit vid utvinning ska, oavsett om håligheten har uppkommit genom utvinning ovan eller under jord, utföra kontroller och ha ett ansvar som motsvarar det ansvar som en verksamhetsutövare har enligt 22, 56, 70, 71 och 74 §§.

Information till allmänheten

77 § Om det i en kommun finns personer som kan påverkas av en allvarlig olycka vid en riskanläggning, ska kommunen se till att de personerna på en webbplats eller på annat lämpligt sätt får information om faran för allvarliga olyckor och vidtagna åtgärder vid anläggningen. Informationen ska innehålla

1. verksamhetsutövarens namn och uppgift om var anläggningen finns,
2. en uppgift om vem hos kommunen som svarar för innehållet i informationen,
3. en upplysning om att anläggningen omfattas av bestämmelserna i 57–63 §§,
4. en upplysning om att kommunen har fått all relevant information om de faror för allvarliga olyckor som anläggningen är förenad med samt om de åtgärder som har vidtagits eller ska vidtas för att förebygga, förhindra och minska allvarliga skador på människors hälsa och miljön,
  5. en tydlig och enkel redogörelse för
    - a) aktiviteterna vid anläggningen,
    - b) produktbeteckning, alternativt kemiskt namn eller allmän riskklassificering för varje kemisk produkt som förekommer i anläggningen, och
    - c) det avfall i anläggningen som kan förorsaka allvarliga olyckor med upplysningar om avfallets viktigaste farliga egenskaper,
  6. en övergripande beskrivning av vilka allvarliga olyckor som skulle kunna inträffa och sådana olyckors effekter på människors hälsa och miljön,
  7. en upplysning om hur allmänheten kommer att varnas och informeras om det händer en allvarlig olycka,
  8. en upplysning om vilka åtgärder allmänheten bör vidta om det händer en allvarlig olycka,
  9. en upplysning om att den som driver anläggningen är skyldig att vidta nödvändiga åtgärder inom anläggningsområdet och samverka med den kommunala räddningstjänsten för att hantera och begränsa följderna av en allvarlig olycka,

10. en upplysning om den plan för räddningsinsatser som finns enligt 3 kap. 6 § förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor, och
11. en upplysning om var mer information kan fås.

78 § Kommunen ska vart tredje år göra en översyn av innehållet i informationen enligt 77 § och vid behov uppdatera informationen.

79 § Om det i en verksamhet finns en riskanläggning, ska verksamhetsutövaren ge kommunen de upplysningar som behövs för att kommunen ska kunna uppfylla sin informationsskyldighet.

Förteckning över stängda utvinningsavfallsanläggningar

80 § Naturvårdsverket ska föra en förteckning över stängda eller övergivna utvinningsavfallsanläggningar som medför eller kan medföra allvarliga faror för människors hälsa eller miljön. Förteckningen ska på lämpligt sätt göras tillgänglig för allmänheten och regelbundet uppdateras.

81 § Tillsynsmyndigheten ska identifiera sådana utvinningsavfallsanläggningar som avses i 80 § och som faller under tillsynsmyndighetens ansvarsområde samt lämna uppgifter om anläggningarna till Naturvårdsverket.

Bemyndigande

82 § Naturvårdsverket får meddela

1. föreskrifter om vad som är ett utvinningsavfalls finfraktion, halter av förorenande ämnen och naturliga bakgrundshalter för bedömningen av om avfall är inert utvinningsavfall, och

2. de föreskrifter som behövs för verkställigheten av 81 §.

Innan Naturvårdsverket meddelar föreskrifter enligt första stycket 1 ska myndigheten höra Sveriges geologiska undersökning.

Tillsyn och egenkontroll

83 § Bestämmelser om tillsyn och egenkontroll finns i 26 kap. miljöbalken, i miljötillsynsförordningen (2011:13) och i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll. Bestämmelser om det operativa tillsynsansvar som hör samman med denna förordning finns i 26 kap. 3 § tredje stycket miljöbalken samt 2 kap. 4, 29 och 30 §§ miljötillsynsförordningen.

84 § För varje utvinningsavfallsanläggning ska tillsynsmyndigheten göra regelbundna inspektioner på plats.

85 § Verksamhetsutövaren ska se till att den dokumentation som avses i 6 § förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll bevaras tillsammans med gällande tillståndshandlingar.

86 § Om det i fråga om en utvinningsavfallsanläggning inträffar något som kan påverka anläggningens stabilitet eller som kan innebära en betydande olägenhet för människors hälsa eller miljön, ska verksamhetsutövaren

1. så snart som möjligt, och aldrig senare än 48 timmar efter händelsen, underrätta tillsynsmyndigheten om händelsen,

2. vid behov vidta åtgärder enligt den interna beredskapsplanen, och
3. följa tillsynsmyndighetens anvisningar om korrigeringsåtgärder.

Avgifter och straff

87 § Bestämmelser om avgifter finns i 27 kap. miljöbalken och i förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken.

88 § Om det i en verksamhet finns en riskanläggning, ska verksamhetsutövaren ersätta de kostnader som varit skäligen för kommunens information till allmänheten enligt 77 §, inklusive hålla informationen aktuell enligt 78 §.

89 § Bestämmelser om straff finns i 29 kap. miljöbalken.

Rapportering

90 § Naturvårdsverket ska fullgöra den rapporteringsskyldighet som följer av artikel 18.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/21/EG av den 15 mars 2006 om hantering av avfall från utvinningsindustrin och om ändring av direktiv 2004/35/EG³, ändrat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 596/2009⁴.

91 § Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska fullgöra den rapporteringsskyldighet som följer av artikel 18.2 i direktiv 2006/21/EG.

92 § Vid fullgörandet av skyldigheterna enligt 90 och 91 §§ ska Naturvårdsverket och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap följa kommissionens beslut 2009/358/EG⁵ av den 29 april 2009 om den harmonisering och regelbundna överföring av information och det frågeformulär som avses i artiklarna 22.1 a och 18 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/21/EG om hantering av avfall från utvinningsindustrin.

---

1. Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2013, då förordningen (2008:722) om utvinningsavfall ska upphöra att gälla.

2. Denna förordning ska inte tillämpas på utvinningsavfallsanläggningar som stängdes senast den 31 augusti 2008.

3. Trots 69 § andra stycket får, för tiden före den 1 maj 2018, koncentrationen av cyanid eller cyanidföreningar som dissocieras med svag syra uppgå till 0,0025 viktprocent (25 vikt-ppm), om avfallsmagasinet den 1 september 2008 var i drift eller omfattades av ett tillstånd som avses i 9 eller 11 kap. miljöbalken.

På regeringens vägnar

LENA EK

Egon Abresparr
(Miljödepartementet)

³ EUT L 102, 11.4.2006, s. 15, Celex 32006L0021.

⁴ EUT L 188, 18.7.2009, s. 14, Celex 32009R0596.

⁵ EUT L 110, 1.5.2009, s. 39, Celex 32009D0358.